

Bol

Vrsta: Diplomski | Broj strana: 45

Uvod

U svakodnevnoj komunikaciji pojam boli nema jedinstveno značenje. Ponekad se njime označava osjet izazvan patološkim procesom ili ozljedom tkiva, a ponekad neugodno čuvstvo žalosti, nezadovoljstva, razočaranja itd. U ovom drugom slučaju često se koristi i izraz patnja. To dvostruko značenje pojma boli potječe od opisa ljudi koji su i svoja tjelesna i psihološka stanja nastojali dočarati ovom riječju, ali i od filozofskih i znanstvenih rasprava koje su se, tijekom mnogih godina, vodile s potpuno suprotnih pozicija. Jedni su tvrdili da je bol običan osjet, a drugi da je bol poseban oblik čuvstvenog doživljaja (Havelka i Lučanin, 1991). Tako su npr. Aristotel u 4. st. pr. Kr. i Spinoza u 17. st. (prema Havelka, 1990) ubrajali bolne doživljaje u specifična čuvstvena stanja. Nasuprot njima, većina znanstvenika 19. st. smatrala je bol osjetnim modalitetom koji je po fiziološkim mehanizmima identičan ostalim osjetima. Tada se mislilo da će se mehanizam boli u potpunosti upoznati ukoliko se utvrdi put bolne informacije od receptora za bol, preko perifernih živaca i le ne moždine do mozga. Veliki trud je uložen u traganje za specifičnim receptorima za bol u koži. Istraživanja su pokazala da je koža gotovo na svim mjestima osjetljiva na bolne podražaje, a da su slobodni živčani završeci osnovni primatelji takvih podražaja. Me utim, kasnije se otkrilo da slobodni živčani završeci primaju i druge osjetne kvalitete, pa samim tim ne mogu biti specifični receptori za bol. Drugim riječima, bol može biti izazvana na bilo kojem dijelu osjetnog živčanog sustava samo ako je podražaj dovoljno jakog intenziteta, ali taj proces ne započinje podraživanjem receptora, već se tada samo aktivira živčani sustav koji će pod utjecajem mnogobrojnih činitelja konačno dovesti do doživljaja boli.

1

Upravo zbog utjecaja tih brojnih faktora bol je vrlo složena pojava koja se u mnogo čemu razlikuje od drugih osjeta. Fiziološki mehanizmi nastanka boli samo su jedan dio cjeline koja predstavlja ovaj fenomen. Danas se misli da pored fizioloških faktora važnu ulogu pri nastajanju doživljaja boli imaju i psihološki te sociokulturološki faktori (Havelka, 1990). Dakle, iako bol ima očite osjetne kvalitete, radi se o izrazito osobnom i vrlo složenom iskustvu koje sadrži i čuvstvene i motivacijske komponente, a na čiji intenzitet, trajanje i kvalitetu djeluje prethodno učenje, razumijevanje uzroka boli i njenih posljedica, kultura u kojoj smo odrasli, stanje živčanog sustava u trenutku doživljavanja itd. Bol se obično javlja nakon intenzivne stimulacije, ali se može javiti i spontano bez nekog očiglednog razloga. U normalnim okolnostima signalizira tjelesnu ozljedu ili patološki proces u organizmu, ali isto tako može izostati i ako je velika površina tijela ozlije ena. Ponekad je po intenzitetu neproporcionalna težini ozljede, a ponekad perzistira i nakon što je ozlije eno tkivo zacijelilo u potpunosti. Bol je nedvosmisleno neugodan doživljaj i u motivacijskom smislu ima karakter kazne, no vrijednost ovog mehanizma je nemjerljiva. Bol nas upozorava da se s našim tijelom doga a nešto neobično, ona nas potiče na zaštitnički odnos prema ozlije enom ili bolesnom dijelu tijela i traženje (stručne) pomoći što onda omogućuje brži oporavak. Još od najranijeg djetinjstva pomoću boli učimo koje situacije treba izbjegavati, tj. koje su situacije opasne te se na taj način oblikuje zaštitničko ponašanje koje nas štiti od vanjskih ozljeda. Kolika je važnost boli u svakodnevnom životu slikovito pokazuju poteškoće ljudi koji su od ro enja potpuno neosjetljivi na bol. Takvi ljudi teško uče prepoznavati opasne situacije pa često ustraju u aktivnostima koje dovode do samoranjanja i koje mogu biti fatalne. Još od najranije dobi doživljavaju neugodne ugrize za vrijeme žvakanja hrane, opekotine, modrice, prijelome jer ne posjeduju upozoravajući mehanizam boli.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com